

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 5 czerwca 2014 roku Sąd Rejonowy w Zgierzu IV Wydział Pracy oddalił wniosek pełnomocnika powódki o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce A. W. (1) w sprawie skierowanej przeciwko (...) Zespołowi Szkół (...) II w Z. o odprawę, odszkodowanie oraz odsetki.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że ustanowił dla powódki A. W. (1) adwokata z urzędu. W dniu 26 listopada 2013 roku Okręgowa Rada Adwokacka w Ł. wyznaczyła na pełnomocnika z urzędu adwokat A. Z.. Zarządzeniem z dnia 10 grudnia 2013 roku pełnomocnik powódki została zobowiązana do zgłaszania wszelkich, twierdzeń, zarzutów i wniosków dowodowych – w terminie 14 dni pod rygorem pominięcia. W dniu 2 stycznia 2014 roku adw. A. Z. złożyła wniosek o przedłużenie w/w terminu o 21 dni z uwagi na brak kontaktu z powódką, na co uzyskała zgodę. Ostatecznie zarządzenia tego nie wykonała. Na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2014 roku, pomimo prawidłowego powiadomienia pełnomocnik powódki nie stawiała się. Odraczając rozprawę Sąd zobowiązał pełnomocnika powódki do usprawiedliwienia jej nieobecności na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2014 roku, co pełnomocnik uczynił pismem z dnia 25 kwietnia 2014 roku podając, iż jej nieobecność spowodowana była błędnym zapisem w kalendarzu. Nadto wskazała, iż w dniu 5 lutego 2014 roku złożyła wniosek o zwolnienie jej z obowiązków pełnomocnika z urzędu i dlatego uznała, iż jej nieobecność na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2014 roku nie była konieczna. Ten ostatni wniosek załączono do akt w dniu 26 maja 2014 roku. Na rozprawie w dniu 4 czerwca 2014 roku Sąd cofnął powódce ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a adw. A. Z. wniosła o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Sąd Rejonowy zważył, że wniosek pełnomocnika powódki podlega oddaleniu gdyż w okresie od 26 listopada 2013 roku do dnia 4 czerwca 2014 roku (cofnięcie ustanowienia adwokata z urzędu), czynnościami podjętymi przez pełnomocnika powódki w sprawie były: wniosek o przedłużenie terminu do zajęcia stanowiska w sprawie, wniosek o zwolnienie z obowiązków pełnomocnika, pismo usprawiedliwiające niestawiennictwo na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2014 roku oraz udział w rozprawie z dnia 4 czerwca 2014 roku ograniczający się do złożenia wniosku o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W ocenie Sądu nie były to czynności merytoryczne, związane z przedmiotem sporu, mogące mieć wpływ na wynik postępowania, które uzasadniałyby przyznanie i wypłacenie ze Skarbu Państwa pełnomocnikowi kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Powyższe orzeczenie w całości zaskarżyła pełnomocnik powódki adwokat A. Z.. Postanowieniu zarzuciła naruszenie:

- 1) art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że pełnomocnik nie udzielił pomocy prawnej powódce;
- 2) § 19 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu poprzez jego niezastosowanie i oddalenie wniosku o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W uzasadnieniu zażalenia skarżąca wskazała, że bezpośrednio po otrzymaniu zawiadomienia z Okręgowej Rady Adwokackiej w Ł. jako pełnomocnik powódki rozpoczęła wykonywanie czynności zmierzające do obrony praw powódki m.in. wykonała kserokopie akt sprawy oraz w sądzie po rozprawie udzieliła powódce stosownych pouczeń i porad prawnych by powódka przygotowała się do rozprawy. Następnie po całościowej analizie akt kilkakrotnie wzywała powódkę listownie i telefonicznie do stawienia się w kancelarii, bowiem została zobowiązana przez Sąd do zgłoszenia wszelkich twierdzeń, zarzutów i wniosków dowodowych pod rygorem ich pominięcia. Pełnomocnik nie mogła wykonać powyższego zobowiązania z uwagi na brak odpowiedzi ze strony powódki. W związku z tym złożyła wniosek o przedłużenie terminu, na co Sąd wyraził zgodę. Pomimo kolejnej próby kontaktu z powódką, która nigdy nie stawiała się w kancelarii a na rozprawie wskazała, iż nie wnosiła o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, w dniu 5 lutego 2014 roku złożyła do Sądu Rejonowego w Zgierzu wniosek o zwolnienie jej z obowiązków pełnomocnika z urzędu w

przedmiotowej sprawie. Mimo złożonego wniosku Sąd wyznaczał kolejne terminy rozpraw, przysyłał pisma procesowe pozwanego, z którymi zapoznawała się, analizowała i dokonywała kserokopii pism procesowych powódki, która sama wносиła kolejne pisma do Sądu. Sąd I instancji, po kolejnym zarzucie powódki, iż złożyła wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu ale nie złożyła oświadczenia o stanie majątkowym a zatem Sąd nie powinien ustanawiać dla powódki pełnomocnika z urzędu, dopiero na rozprawie w dniu 4 czerwca 2014 roku rozpoznał wniosek i zwolnił pełnomocnika z urzędu.

Zdaniem skarżącej niewątpliwie udzieliła powódce pomocy prawnej, do której zobowiązał ją Sąd, ale powódka nie chciała mieć ustanowionego pełnomocnika co prawdopodobnie doprowadziło do lekceważenia przez powódkę wezwań do stawiennictwa oraz nieodbierania telefonów od pełnomocnika. Postępowanie powódki nie zmienia jednakże konieczności zasądzenia na rzecz pełnomocnika procesowego kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Mając powyższe na uwadze skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez przyznanie pełnomocnikowi kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 461 - dalej: rozporządzenie), podobnie jak art. 29 ust 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (jedn. tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.), stanowi, że koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa, przy czym rozporządzenie określa szczegółowe zasady ponoszenia tych kosztów przez Skarb Państwa. Skarb Państwa nie będzie nimi obciążony jedynie w sprawie, w której kosztami procesu obciążony został przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu. I w takim przypadku jednak, gdyby egzekucja tych kosztów przez pełnomocnika z urzędu okazała się bezskuteczna, do Skarbu Państwa "powraca" obowiązek przyznania ich ze środków publicznych (§ 21 rozporządzenia).

Instytucja pomocy prawnej jest wyjątkiem od zasady ponoszenia kosztów postępowania sądowego przez same strony (art. 98 k.p.c.). Celem przyznania prawa pomocy jest zapewnienie realizacji konstytucyjnego prawa do sądu osobom, które ze względu na brak odpowiednich środków nie są w stanie ponieść, między innymi, kosztów wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika. Pełnomocnikowi ustanowionemu na podstawie art. 118 k.p.c. należy się wynagrodzenie, jedynie za pomoc prawną rzeczywiście udzieloną. Decyzja o przyznaniu pomocy prawnej oznacza, że Skarb Państwa przejmuje na siebie ciężar finansowy związany z wynagrodzeniem pełnomocnika z urzędu i że sąd, jako dysponent środków publicznych, odpowiada za zasadność i legalność ich wydatkowania. Oznacza to uprawnienie i obowiązek sądu ustalenia, czy pomoc prawną rzeczywiście została udzielona. W związku z tym zgodzić należy się z Sądem I instancji, że zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą oraz poglądami doktryny pełnomocnik ustanowiony z urzędu otrzymuje wynagrodzenie za faktycznie udzieloną pomoc prawną (por. post. NSA z dnia 22 grudnia 2004 r., sygn. akt OZ 720/04; post. NSA z dnia 28 maja 2008 r., sygn. akt I OZ 341/08; B. Dauter, B. Gruszczyński, A. Kabat, M. Niezgodka - Medek, Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz, Wolters Kluwer, Warszawa 2009, s. 704). Wysokość przysługującego mu wynagrodzenia ustala się na podstawie odrębnych przepisów, tj. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W § 19 tego rozporządzenia mowa jest o tym, iż koszty nieopłaconej pomocy prawnej obejmują opłatę w wysokości nie wyższej niż 150 % stawek minimalnych, o których mowa w rozdziałach 3-5 oraz niezbędne, udokumentowane wydatki adwokata. Z kolei w § 12 ust 1 cytowanego rozporządzenia określona została stawka minimalna kwoty, jaką przyznaje się pełnomocnikowi uczestniczącemu w sprawie z zakresu prawa pracy przed sądem.

Przepisy powyższego rozporządzenia nie określają, jakie czynności pełnomocnik powinien wykonać w trakcie postępowania, aby otrzymać wynagrodzenie. Jedynie przepis § 2 powołanego rozporządzenia mówi o tym, iż sąd zasądzając opłatę powinien ocenić niezbędny nakład pracy adwokata, charakter sprawy oraz wkład pracy.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że adwokat A. Z. podjęła czynności mające na celu przyczynienie się do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sprawy – zapoznała się z aktami sprawy, wykonała kserokopie akt sprawy, udzieliła powódce stosownych pouczeń i porad prawnych w celu przygotowania się przez powódkę do rozprawy. Następnie po całościowej analizie akt kilkakrotnie wzywała powódkę listownie i telefonicznie do stawienia się w kancelarii, bowiem została zobowiązana przez Sąd do zgłoszenia wszelkich twierdzeń, zarzutów i wniosków dowodowych pod rygorem ich pominięcia, złożyła wniosek o przedłużenie wyznaczonego w tym celu terminu. Przesyłała pisma procesowe pozwanego, z którymi zapoznawała się, analizowała i dokonywała kserokopii pism procesowych powódki, która sama wносиła kolejno do Sądu. Jedynie brak współpracy po stronie A. W. doprowadził do tego, że skarżąca złożyła wniosek o zwolnienie jej z obowiązku reprezentowania powódki z urzędu. Zatem nie można zgodzić się z Sądem Rejonowym, że podjęte przez pełnomocnika powódki czynności, nie były związane z przedmiotem sporu. Zdaniem Sądu Okręgowego były to czynności przedsięwzięte w kierunku rozpoznania sprawy. Jedynie bierna postawa powódki sprawiła, że ta pomoc nie mogła być dalej udzielana. Skoro więc adwokat A. Z. poczyniła nakład pracy i udzieliła stronie pomocy prawnej, powinna otrzymać za wykonaną pracę wynagrodzenie.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 386 § 1 w związku z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że przyznał i nakazał wypłacić z funduszu Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego w Zgierzu na rzecz adwokata A. Z. kwotę 2.214 złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu za pierwszą instancję. Wysokość tych kosztów została ustalona na podstawie § 12 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 5 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (t. j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

Przewodniczący: Sędziowie:

Z./ odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć adwokat A. Z., powódce

i pełn.str.pozwanej.